

VESELÉ PŘÍHODY Z PÁTRACÍ SLUŽBY

MICHAL DLOUHÝ

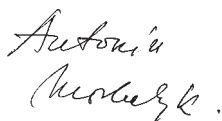
MICHAL DLOUHÝ

VESELÉ PŘÍHODY Z PÁTRACÍ SLUŽBY

Praha 2014
Nakladatelství Jindřich Kraus - PRAGOLINE

© JUDr. Michal Dlouhý 2014
© Nakladatelství Jindřich Kraus - PRAGOLINE 2014
ISBN 978-80-87872-72-7

Když mě pan plukovník JUDr. Michal Dlouhý požádal, abych napsal několik řádek k jeho nově chystané knize, udělal jsem to velice rád. Už proto, že si ho velice vážím jako člověka i jako vysoce erudovaného odborníka. Naše spolupráce při seriálu Četnické humoresky byla vynikající; vždy znalá věcí týkajících se života a fungování četnictva, precizní v detailech, ochotná přispět k autenticitě prostředí, okamžitá, co se týče dodávání informací a v neposlední řadě nezastupitelná pomoc při kontrole scénářů z hlediska dobových realit. Pan plukovník Dlouhý je obzvláště čestný, pracovitý a uvážlivý člověk. Proto ho mám velmi rád a náš vztah je dnes, mohu to skromě říci, víc než pracovní. Přeji mu mnoho úspěchů v další jeho záslužné činnosti a mohu ho ujistit, že má ve mně velkého obdivovatele.

Antonín Moskalyk
režisér

PÁR ŘÁDEK ÚVODEM

Veselé příhody z pátrací služby jsou soubor krátkých povídek volně navazujících na již vydané Příhody z pátrací služby. Jednotlivé povídky jsou zpracovány na základě skutečných událostí, které se při výkonu pátrací služby přihodily příslušníkům četnického sboru na území meziválečného Československa. Podkladem pro zpracování tohoto souboru povídek jsou kriminální případy, které nebyly v současné době zpracovány.

Četnický sbor pečující o veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost na celém území státu byl od samého svého zřízení v rakouské části monarchie, k němuž došlo v roce 1849, důsledně organizován jako autoritativní orgán státu. Ačkoliv předpisy upravující výkon četnické služby doznaly postupem času řady změn, týkajících se zejména zdokonalení organizační struktury četnického sboru tak, aby odpovídala organizaci ostatních orgánů státní správy, autoritativní duch četnictva zůstal ve služebních předpisech trvale deklarován.

Samostatný československý stát při svém vzniku v roce 1918 převzal rakouskou právní úpravu organizace a činnosti četnictva z roku 1895, která platila na území Čech, Moravy a Slezska a po nezbytných úpravách vyplývajících z republikánského charakteru státu ji postupně zavedl na celém státním území, tj. i na území Slovenska a Podkarpatské Rusi. Přestože recipovaná právní úprava, platná bez podstatných změn od roku 1895, zaznamenala za dobu 20 let existence československé republiky změny spočívající ve vydání nového zákona o četnictvu v roce 1920 a jeho novelizaci v roce 1928, ostatní služební předpisy prošly pouze dílčími úpravami a platily po celou dobu existence četnictva až do jeho zrušení v roce 1945.

Nejdůležitějším předpisem byla pro četnictvo **Služební instrukce pro četnictvo** původně vydaná jako výnos rakouského ministerstva zeměbrany č. 43 ř.z. ze dne 20. března 1895. Tento pragmatický předpis zajišťoval autoritativní a důstojnou povahu četnictva ve společnosti formou povinností a zákazů stanovených pro jednotlivé příslušníky četnického sboru. Začtème se nyní do několika dnes archaicky znějících ustanovení: „Četníci mají se chovati vážně, slušně a zdvořile... Příslušníci četnictva mají žárlivě střežiti dobrou pověst sboru... Vůbec musí se četník všeho vyvarovati, co by mohlo vyvolati nepříznivé poznámky, pomluvu nebo dokonce posměch obecnstva... Četník nesmí se oddávati lehkomyšlnému způsobu života...“ Výše uvedená ustanovení vedla k tomu, že příslušníci četnictva byli dá se říci muži dvou tváří. Při výkonu četnické služby a na veřejnosti vůbec vystu-

povali četníci se vsí vážností a důstojností hodnou představitele státu. Na druhé straně, uvnitř četnické komunity, za zdmi četnických kasáren, ve kterých byly ubytovány jednotlivé četnické útvary, ale i většina příslušníků četnického sboru, ukryti před zraky občanské veřejnosti, žili jako ostatní smrtelníci se svými lidskými problémy, starostmi a také radostmi.

Vlastní **výkon pátrací služby** představující: „soustavné stíhání pachatelů trestných činů a pátrání po osobách pohřešovaných a nezvěstných, po totožnosti neznámých mrtvol a po majitelích věcí a zvířat, jejichž původ má být zjištěn“ nebyl mnohdy ničím příjemným. Vždyť se jednalo o pátrání po pachatelích takzvaných hrdelních zločinů. V řadě případů se ale jednalo i o pronásledování drobných zlodějů a zlodějek, podvodníků a podvodnic, k jejichž usvědčení mnohdy napomohl důvtip a svérázné vyšetřovací metody používané pátrajícími četníky. Při řešení takovýchto případů byla i příležitost k zasmání.

Veselé příhody z pátrací služby zahrnují kriminální případy v nichž vystupují úsměvné postavy pachatelů méně závažných trestných činů, to jest přečinů a přestupků. Dále jsou zde popsány originální pátrací postupy použité pro spravedlnost a službu zapálenými četníky, kteří se více než služební instrukce pro četnictvo drželi hesla „účel světí prostředky“. V neposlední řadě jde i o případy, kdy se četník svědomitě vykonávající pátrací službu stal terčem posměchu svých kolegů, ale i veřejnosti.

Uvedený soubor je věnován památce výkonných četníků, kterých v roce 1938 v rámci celé Československé republiky sloužilo celkem 13 395 na 2 646 četnických stanicích ve větších obcích a městech a 42 četnických pátracích stanicích v sídlech krajských soudů. Výkonní četníci byli lidé z masa a kostí, kteří chápali svoji službu jako poslání a snažili se ji vykonávat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a podle mnohdy archaických služebních předpisů, aby zajistili ochranu společnosti před zločinem.

Jednotlivé příběhy se skutečně udály a byly zpracovány za využití dobového tisku, odborné literatury, ale i paměti a vzpomínek bývalých příslušníků četnictva. Příběhy jsou řazeny do celku podle časové posloupnosti, jak se udály, a byly vybírány tak, aby přiblížily výkon pátrací služby v jednotlivých částech státu tj. v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi.

Policejní rada
plk. JUDr. Michal Dlouhý

71947
Quint
Károdln
Stroj

ZÁKON O ČETNICTVU

království a zemi na radě říšské zastoupených

i nařízení vykonávací,

pak

ustanovení organická a instrukce služební

pro tento sbor.

4. opravené vydání.

1134/23

1918

Nákladem J. Guska v Kroměříži,
c. a k. dvorní knihkupectví a dvorní knihtiskárna.

VYSVĚTLENÝ ZLOČIN

(Slezsko)

Jednoho červnového dne roku 1919 se na četnickou stanici v Hradci dostavil nově ustanovený správce papírny v Žimrovicích, představil se veliteli stanice štábnímu strážmistru Leopoldu Dvořákovvi a zároveň mu oznamoval strašný zločin, který byl ke škodě jeho rodiny spáchán.

Artur Vinčálek, doktor-inženýr, donedávna c. a k. aktuárský nadporučík dělostřelectva, nyní šťastně ženatý muž, oznamoval hlasem přímo tragickým krádež bedny, ve které měla jeho mladá choť svoje kloboučky a šaty. Čerstvá mladá paní a ještě k tomu paní správcová musí přece odpovídajícím způsobem reprezentovati svého manžela. A nyní takový malér. Bedna o váze více než metrického centu je pryč.

Pět beden s částí výbavy mladé paní bylo včera dopraveno přímo ze svatby v Brně železnicí do stanice Hradec u Opavy. Odtud je závodní kočí převezl spolu se dvěma dělníky ještě včera večer do závodu. Složili je hned po příjezdu do předsině správceva bytu. Ráno však správcevi zjistili, že jedna z pěti beden chybí. Do papírny má přitom přístup pouze 24 zaměstnanců.

Nešťastný správce Vinčálek dal veliteli stanice k dispozici po celou dobu pátrání po zmizelé bedně závodního kočího s bryčkou. Po příjezdu do závodu vedl štábního strážmistra do předsině jejich bytu a přesně ukazoval místo, kde zmizelá bedna stála. Spílal přitom nevděčným zaměstnancům a nejraděj by některé z nich nechal zatknout a zbytek na hodinu propustil.

Štábní Dvořák sám pro sebe uvažuje. Jak mohla zmizet bedna vážící přes metrický cent? To přece nemohlo být dílo jednotlivce. Kdo ze zaměstnanců by však chtěl okrást svého nového chlebodárece? Ve Slezsku sice slouží teprve od počátku roku, ale místní lid by nic takového neudělal.

Nechá si předvést vůz, na němž byly bedny z nádraží dovezeny. Šlo o malý dřevěný vůz bez postranic, na němž nebylo možné nalézt jakoukoliv stopu. Po chvíli nechá přítomné dělníky naložit vůz bedna-

mi, které již byly k jejich radosti paní správcovou vyprázdněny. Ale co to? Beden je plný vůz! Jen tak tak se vejdou na vůz čtyři bedny.

Štábní strážmistr se usmívá a najednou přikazuje přidělenému kočímu, aby usedl na kozlík, že pojedou nazpět do Hradce. Tam navedl kočího na nádraží. Skladník jim v rohu skladiště ukázal bednu, kterou zde včera zapomněli, neboť pro ni neměli na malém voze místo.

Z nádraží se nechal velitel stanice odvézt do četnických kasáren. Odtud telefonicky oznámil správci se dvěma akademickými tituly vypátrání neukradené bedny s módními doplňky jeho manželky... Ještě, že zachoval klidnou hlavu a nezačal podle správceva návrhu se zatýkáním podezřelých zaměstnanců papírny.

Všeobecné povinnosti četnictva.

Byl-li v obvodu četnické stanice spáchán nějaký trestný čin, nebo je-li podezření takového činu, musí se velitel stanice, jakmile o tom obdrží zprávu, bez ohledu na velikost trestného činu a na škodu tím způsobenou, ihned buď sám na místo činu odebratí, nebo tam odeslatí hlídku. O tom, má-li velitel stanice osobně pátrání předsevzítí nebo tuto důležitou službu svěřiti podřízeným četníkům, rozhoduje důležitost případu a služební poměry.

Spokojovati se pouze s údaji oznamovatele a podávati dle nich zprávy, případně trestní oznámení nebo zaváděti pátrání, aniž by byl případ náležitě vyšetřen, jest zpravidla nepřipustno. Výjimky mohou nastati, pokud se týče zavedení pátrání nebo stíhání, v případě, je-li pachatel nebo směr jeho útěku z důvěryhodného udání znám a mohlo-li by býti opožděným stíháním zmařeno jeho včasné dopadení. Avšak ani v těchto případech nesmí se místo činu pustiti se zřetele, nýbrž nutno tam co nejdříve provésti osobní šetření. Doporučuje se proto, aby současně se zahájením stíhání pachatele bylo místo činu ohledáno nebo učiněno opatření, aby místo činu zůstalo až do příchodu četníků v nezměněném stavu a aby nepovoláním nebyl přístup k němu dovolen.

ZATRACENÝ KOHOUT

(Slovensko)

Strážmistr Štefan Pentek z četnické stanice Barca byl na první adventní neděli roku 1921 vyslán, aby ve smyslu § 93 Služební instrukce pro četnictvo: „*dohlížel na trhy a byl především orgánům místní policie co nejvíce nápomocen*“. Na náměstí před městským domem prodávali místní gazdové a gazdiny své výrobky. Pytle naplněné různými druhy obilí a další zemědělské produkty, drůbež, ale i košíkářské a řezbářské výrobky byly nabízeny případným zájemcům. Záležitosti místní policie na trhu zajišťoval policejní strážník Pavel Zicha. Strážmistr Pentek byl na místě pro případ, že by strážník situaci nemohl zvládnout, a hlavně taky proto, kdyby se na trhu objevila některá z četnictvu důvěrně známých firem. Těmi byli myšleni skořápkáři, kapsáři, potulní cikáni nebo slepičkáři, kteří již spadali do oblasti zájmu četnické pátrací služby.

V úseku, kde se prodávalo obilí, povšiml si strážmistr jemu známého místního rolníka Petra Gáži, který zřejmě hodlal koupit oves pro svého koníka. Ani četník nestačil rozvážným krokem obejít dokola celé náměstí a rolník Gážo běží za ním, že postrádá peněženku.

U gazdiny Hany Kavkové hodlal koupit 3q ovsa pro svého koníka. Kavková za 1q ovsa požadovala 120,- Kč. Gážo byl však ochoten dát pouze 110,- Kč. Ne, že by peněz neměl, ale proč hnedka platit požadovanou sumu, byl by to špatný gazda, kdyby se alespoň nepokusil o ceně smlouvat. Kavková však nehodlala slevit. Stála vedle své sestry Verony, která nabízela k prodeji kohouta. Gážo, který chtěl oves již s otevřenou peněženkou naditou patnácti stovkami platit, demonstrativně svoji peněženku zavřel a vložil ji do náprsní kapsy kabátu. Jelikož ani poté prodávající neslevila, odešel o kus dále a dohodl se na koupi ovsa u jiného prodávajícího. Když hodlal vyndat peněženku, s hrůzou zjistil, že je náprsní kapsa jeho kabátu prázdná. Hledá v náprsní kapse saka a dále ve všech ostatních kapsách. Rovněž se rozhlíží okolo sebe po zemi, zdali mu nevypadla na zem. Všechny snahy však byly marné. Kromě peněz měl rolník v peněžence také různé stvrzenky, které potřebuje.